

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC QUỐC PHÒNG - AN NINH CHO SINH VIÊN HIỆN NAY

HỒ ĐỨC THĂNG*

Ngày nhận bài: 03/04/2017; ngày sửa chữa: 24/04/2017; ngày duyệt đăng: 25/04/2017.

Abstract: National defense education is one of important subjects taught at schools. In the complicated context of integration and globalization, this subject plays a crucial role in raising awareness of students of protecting our country and improving personalities and competences. In this article, author suggests some recommendations to enhance quality of teaching defense education at schools to meet requirements of education reform and demands of our country in current period.

Keywords: Defense education, students.

1. Giáo dục quốc phòng - an ninh (GDQP-AN) là một bộ phận của nền giáo dục quốc dân - nội dung cơ bản trong xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân, giữ vị trí đặc biệt quan trọng trong công tác quốc phòng của Đảng; qua đó bồi dưỡng kiến thức cần thiết, khơi dậy lòng yêu nước, niềm tự hào, tự tôn của dân tộc cho sinh viên (SV) đối với việc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Những năm qua, công tác GDQP-AN ở các trường đại học, cao đẳng đã có nhiều chuyển biến mạnh mẽ, ngày càng có chất lượng. Tuy nhiên, trong quá trình tổ chức thực hiện, vẫn còn những tồn tại, hạn chế. Đội ngũ giảng viên GDQP-AN còn thiếu về số lượng, chất lượng chưa đáp ứng so với yêu cầu của môn học; cơ sở vật chất phục vụ giảng dạy, học tập chưa đầy đủ; đặc biệt là thái độ, trách nhiệm, động cơ học tập của SV đối với môn học QPAN-AN.

Trong giai đoạn hiện nay, tình hình thế giới và khu vực tiếp tục diễn biến phức tạp, tiềm ẩn những yếu tố khó lường. Đối với nước ta, các thế lực thù địch vẫn ráo riết chống phá, chủ yếu bằng chiến lược "diễn biến hòa bình", thúc đẩy "tự diễn biến", "tự chuyển hóa" nhằm xóa bỏ chế độ xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam. Trước yêu cầu của sự nghiệp đổi mới, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, Đảng, Nhà nước đã chủ trương tăng cường công tác GDQP-AN cho toàn dân nói chung, cho học sinh, SV nói riêng. Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XII đã khẳng định: *Tăng cường quốc phòng, an ninh là nhiệm vụ trọng yếu, thường xuyên của Đảng, Nhà nước và toàn dân.*

GDQP-AN là một nhiệm vụ cần thiết cho thế hệ trẻ, khơi dậy và nêu cao tinh thần yêu nước, tăng cường khối đại đoàn kết toàn dân tộc, củng cố niềm tin của nhân dân vào Đảng và Nhà nước, chống lại mọi âm mưu chia rẽ, phản động của các thế lực thù địch trong và ngoài nước; giúp SV nhận thức và hành động đúng đắn, tránh được các tệ nạn xã hội; là nhân tố quan trọng tăng cường sự đoàn kết trong nhà trường, giữa SV với SV và các mối quan hệ xã hội khác, gắn kết tinh thần dân tộc và xây dựng khối đại đoàn kết toàn

dân. Đồng thời, với mục tiêu giáo dục toàn diện về mọi mặt cho SV, GDQP-AN đã tạo cơ hội thiết thực cho thế hệ trẻ tu dưỡng về phẩm chất đạo đức, rèn luyện và hoàn thiện bản thân, trang bị cho các em những kiến thức cơ bản về quan điểm đường lối quân sự của Đảng, âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch.

2. Để tìm hiểu chất lượng, nhận thức, thái độ, hứng thú của SV khi học môn GDQP-AN, chúng tôi tiến hành khảo sát 200 SV ở Trung tâm Quốc phòng an ninh - Trường Quân sự quân khu 7 vào tháng 5/2016.

Về vai trò của môn học GDQP-AN, chúng tôi đưa ra câu hỏi: "Theo bạn môn GDQP-AN có vai trò như thế nào đối với SV?". Kết quả khảo sát (xem bảng 1) cho thấy, đa số SV có nhận thức đúng đắn về vai trò của môn học, đây là điều kiện thuận lợi để giảng dạy môn học đạt hiệu quả cao.

Bảng 1. Nhận thức của SV về vai trò của môn học GDQP-AN

STT	Nhận thức về môn học	Số lượng	Tỉ lệ (%)
1	Giúp SV có kiến thức về chiến tranh nhân dân bảo vệ Tổ quốc	170	85,0
2	Giúp SV có kiến thức về xây dựng nền quốc phòng toàn dân	150	75,0
3	Giúp SV có kiến thức phòng chống "Diễn biến hòa bình"	120	60,0
4	Giúp SV có kĩ năng sử dụng các loại vũ khí trang bị	160	80,0
5	Giúp SV có kiến thức bảo vệ chủ quyền biển, đảo Việt Nam	130	65
6	Giúp SV có kiến thức, kĩ năng khác	44	22
7	Không giúp được gì cho SV	4	2

Khi đặt câu hỏi: *Thái độ của bạn đối với môn học GDQP-AN như thế nào?* Kết quả khảo sát (xem bảng 2) cho thấy, mặc dù nhận thức về vai trò môn học là tốt (theo kết quả khảo sát, đa số SV (khoảng 80%) thấy được vai trò quan

* Học viên cao học - Học viện Chính trị

trọng của học phần này) nhưng thái độ của SV trong giờ học chưa tốt (chỉ có 38% thích và rất thích học).

Bảng 2. Mức độ thái độ của SV với môn học GDQP-AN

TT	Thái độ của SV	Số lượng	Tỉ lệ (%)
1	Rất thích	14	7,0
2	Thích	62	31,0
3	Không thích	03	1,5
4	Bình thường	92	46,0
5	Chán	28	14,0
6	Ghét	01	0,5

Đối với những trường hợp không thích, chán, ghét (16%) môn học GDQP-AN, khi đặt câu hỏi về nguyên nhân, kết quả điều tra (xem *bảng 3*) cho thấy, việc SV không thích học môn học GDQP-AN, ngoài lí do về phương pháp giảng dạy của giảng viên chưa phù hợp, lớp học quá đông, nội dung khô khan, trừu tượng thì một trong những yếu tố tác động đến thái độ học tập của SV đối với môn học đó là giáo trình, tài liệu trừu tượng, ít hình ảnh trực quan, khó hiểu.

Bảng 3. Nguyên nhân SV không thích học môn học GDQP-AN

TT	Nguyên nhân	Số lượng	Tỉ lệ (%)
1	Nội dung khô khan	14	43,7
2	Phương pháp giảng dạy của giảng viên	4	12,5
3	Lớp học quá đông	2	6,3
4	Giáo trình, tài liệu trừu tượng, ít hình ảnh trực quan, khó hiểu	12	37,5

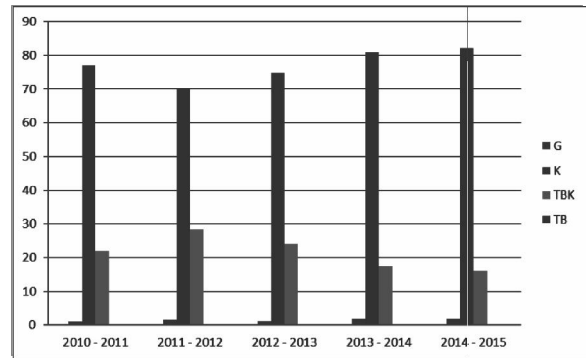
Tổng hợp các báo cáo tổng kết về chất lượng GDQP-AN ở Trung tâm Quốc phòng an ninh - Trường Quân sự Quân khu 7 từ năm 2010-2015 (xem *bảng 4*, *biểu đồ 1, 2*), chúng tôi nhận thấy: Chất lượng GDQP-AN có xu hướng ngày càng hiệu quả hơn, biểu hiện ở kết quả học tập và rèn luyện theo từng năm được nâng cao. Tuy nhiên, tỉ lệ học tập đạt trung bình khá (TBK), trung bình (TB) tương đối cao; đặc biệt, về rèn luyện vẫn còn tỉ lệ SV rèn luyện đạt mức trung bình (TB) và yếu (Y).

Bảng 4. Kết quả học tập, rèn luyện của SV ở Trung tâm Quốc phòng an ninh - Trường Quân sự Quân khu 7

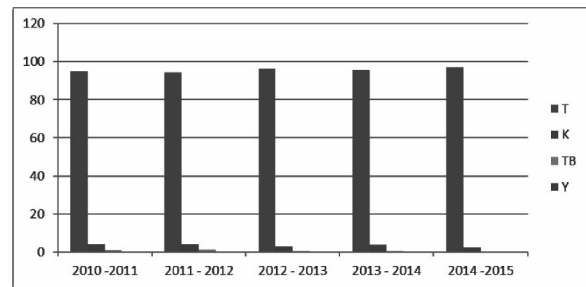
Năm học	Kết quả học tập				Kết quả rèn luyện			
	G	K	TBK	TB	T	K	TB	Y
2010-2011	1,05	77,02	21,85	0,08	94,89	4,32	0,84	0,04
2011-2012	1,63	69,96	28,30	0,11	94,42	4,28	1,30	
2012-2013	1,14	74,67	24,08	0,11	96,59	2,94	0,47	
2013-2014	1,79	80,84	17,48	0,25	95,67	3,79	0,54	
2014-2015	1,85	82,09	16,01	0,05	97,35	2,45	0,20	

(Nguồn: Phòng Đào tạo, Trường Quân sự Quân khu 7)

3. Thực trạng chất lượng GDQP-AN qua những số liệu cụ thể cho thấy, đổi mới nội dung, chương trình GDQP-

Biểu đồ 1. Kết quả học tập của SV từ năm 2010-2015

Biểu đồ 2. Kết quả rèn luyện của SV từ năm 2010-2015

AN là một yêu cầu khách quan, là biện pháp quan trọng để bảo đảm công tác GDQP-AN thiết thực, hiệu quả hơn.

Để nâng cao chất lượng công tác GDQP-AN cho SV, tạo nguồn nhân lực, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ cách mạng trong giai đoạn hiện nay, theo chúng tôi cần tiến hành đồng bộ nhiều nội dung, giải pháp, trong đó chú trọng thực hiện tốt một số vấn đề cơ bản sau:

3.1. Nâng cao năng lực sư phạm cho đội ngũ cán bộ, giảng viên GDQP-AN. Để nâng cao năng lực sư phạm cho đội ngũ cán bộ, giảng viên, cùng với tăng cường tuyển chọn, kiểm soát chất lượng đầu vào và đẩy mạnh công tác đào tạo, bồi dưỡng, cần chủ động trong xây dựng hệ thống những kĩ năng sư phạm cần thiết, như: thiết kế bài giảng, tổ chức điều khiển, định hướng hoạt động, giải quyết các tình huống sư phạm,... và tiến hành tập huấn, bồi dưỡng. Tăng cường hoạt động phương pháp, duy trì dự giờ, bình giảng, hội giảng để đội ngũ cán bộ, giảng viên học hỏi, trao đổi kinh nghiệm, phương pháp giảng dạy. Thường xuyên tổ chức tốt hội thi giảng viên giỏi, cán bộ quản lí giỏi, chủ động điều chỉnh nội dung thi cho phù hợp, hướng mục tiêu vào nâng cao trình độ tổng hợp, năng lực và phương pháp, kĩ năng sư phạm cho đội ngũ cán bộ, giảng viên.

3.2. Đẩy mạnh đổi mới, nâng cao chất lượng dạy - học. Tính đặc thù môn học GDQP-AN thường "khô cứng", người học dễ nhàm chán; bởi vậy, cùng với việc cập nhật kịp thời, bổ sung sự phát triển mới của nhiệm vụ quốc phòng - an ninh, bảo vệ Tổ quốc vào nội dung giảng dạy, cần đẩy mạnh đổi mới nội dung, chương trình, gắn với đổi mới phương pháp giảng dạy, kiểm tra, đánh giá cho giảng viên, phương

pháp học của SV theo hướng thiết thực, hiệu quả, phù hợp với đối tượng người học và sự phát triển của nhiệm vụ quốc phòng - an ninh.

Cụ thể, cần tập trung vào các chuyên đề: Xây dựng nền quốc phòng toàn dân, an ninh nhân dân; Xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân; Kết hợp kinh tế với quốc phòng; Phòng, chống chiến lược “Diễn biến hòa bình”; Xây dựng và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, biên giới quốc gia; Chống tội phạm, tệ nạn xã hội. Đây là những chuyên đề mà nội dung đã có sự đổi mới trong thời gian qua.

Bên cạnh đổi mới nội dung, chương trình, cần đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy tính sáng tạo, tích cực của người học. Theo đó, cần nâng cao chất lượng soạn giáo án, ứng dụng công nghệ thông tin vào nghiên cứu, trao đổi, cập nhật, khai thác tư liệu trong biên soạn giáo án điện tử, mô phỏng các tình huống chiến đấu, động tác kĩ thuật, chiến thuật bộ binh, trường bắn và đưa những hình ảnh, thông tin mới về hoạt động quốc phòng - an ninh vào bài giảng, tạo sự sinh động, hấp dẫn, lôi cuốn người học qua từng chuyên đề; sử dụng nhiều phương pháp dạy học, huấn luyện, tích hợp hóa các phương pháp dạy học trong cùng một bài giảng; khắc phục lối truyền thụ một chiều theo kiểu độc thoại, tăng tính đối thoại, phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của người học, rèn luyện cho SV năng lực tư duy, vận dụng kiến thức vào thực hành và thông qua thực hành để tiếp thu kiến thức lí thuyết, góp phần nâng cao chất lượng, hiệu quả môn học GDQP-AN.

3.3. Phát huy tính chủ động, tích cực, tự giác của SV trong quá trình học tập môn GDQP-AN. Đây là giải pháp có ý nghĩa quyết định đến chất lượng, hiệu quả công tác GDQP-AN cho SV hiện nay, bởi SV là chủ thể của quá trình nhận thức, trực tiếp lĩnh hội, chuyển hóa tri thức chính trị, quân sự, quốc phòng thành nhận thức, tình cảm, niềm tin, ý chí, quyết tâm thực hiện nhiệm vụ.

Thường xuyên làm tốt công tác tuyên truyền, giáo dục, nâng cao tinh thần yêu nước, sẵn sàng thực hiện nghĩa vụ bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa, giúp SV hiểu rõ vị trí, vai trò của GDQP-AN trong sự nghiệp cách mạng mới; tiến hành động viên, khen thưởng kịp thời, tạo khí thế và động cơ thi đua học tập, khơi dậy tinh thần say mê học tập, phát huy tối đa tính tích cực, tự giác học tập, rèn luyện của SV, qua đó hạn chế được những tiêu cực, thụ động trong quá trình lĩnh hội kiến thức của các em.

4. GDQP-AN cho SV có vị trí quan trọng, thuộc chương trình GD-ĐT của hệ thống giáo dục quốc dân, có ý nghĩa đặc biệt trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Trước yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện GD-ĐT và nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới, nâng cao chất lượng GDQP-AN cho SV hiện nay là yêu cầu khách quan và có ý nghĩa to lớn trong việc giáo dục, nâng cao ý thức, bồi dưỡng phẩm

chất, năng lực cho SV - thế hệ trẻ, chủ nhân tương lai của đất nước. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ GD-ĐT (2007). *Giáo trình Giáo dục Quốc phòng - an ninh* (dùng cho sinh viên các trường đại học, cao đẳng - tập 1). NXB Giáo dục.
- [2] Chính phủ (2004). *Nghị định số 119/2004/NĐ-CP, ngày 11/5/2004 của Chính phủ về công tác quốc phòng ở các bộ, cơ quan ngang bộ, cơ quan thuộc Chính phủ và các địa phương.*
- [3] Chính phủ (2001). *Nghị định số 15/2001/NĐ-CP của Chính phủ, ngày 1/5/2001 về giáo dục quốc phòng.*
- [4] Thủ tướng Chính phủ (2015). *Quyết định số 161/QĐ-TTg của Thủ tướng chính phủ, ngày 30/01/2015 phê duyệt quy hoạch Hệ thống trung tâm Giáo dục Quốc phòng - an ninh giai đoạn 2015-2020 và những năm tiếp theo.*
- [5] Ban Chấp hành Trung ương (2001). *Chỉ thị số 62-CT/TW của Bộ Chính trị, ngày 12/2/2001 về việc tăng cường công tác giáo dục quốc phòng toàn dân trước tình hình mới.*

Giải pháp phát triển kĩ năng...

(Tiếp theo trang 28)

nên tạo điều kiện để tổ chức Đoàn - Hội hoạt động; có chính sách khuyến khích các câu lạc bộ trong trường phát triển; khen thưởng những câu lạc bộ hoạt động có hiệu quả. Đồng thời, cần quan tâm việc giáo dục nâng cao nhận thức của SV về tầm quan trọng của việc phát triển các KNM, giúp SV có động lực học tập và rèn luyện các kĩ năng cần thiết. Bản thân SV cũng cần có sự chủ động học hỏi và rèn luyện để tự hoàn thiện KNM, vì đây là những chỉ dẫn rất cụ thể giúp SV hiểu sâu sắc về nội dung của từng kĩ năng, nắm được cách thức thực hiện, rèn luyện KNM trong bối cảnh hiện nay. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Nguyễn Chua (2009). *Kĩ năng giao tiếp - ứng xử.* Tài liệu tham khảo, Trường Đoàn Lý Tự Trọng.
- [2] Trần Hùng - Hoàng Văn Lâm - Đàm Gia Mạnh (2002). *Xây dựng các trò chơi kinh doanh để vận dụng vào việc giảng dạy các chuyên ngành Quản trị kinh doanh.* Trường Đại học Thương Mại.
- [3] Lê Thị Loan - Nguyễn Thị Phi Yến - Dương Thị Liễu (2001). *Vai trò của giáo dục đạo đức cho sinh viên đối với việc phát huy nguồn lực con người trong các doanh nghiệp thương mại ở Việt Nam hiện nay.* Trường Đại học Thương Mại.
- [4] Vũ Thị Phượng - Dương Quang Huy (2006). *Giao tiếp trong kinh doanh.* NXB Tài chính.
- [5] Nguyễn Hữu Thân (2006). *Truyền thông giao tiếp trong kinh doanh.* NXB Thống kê.